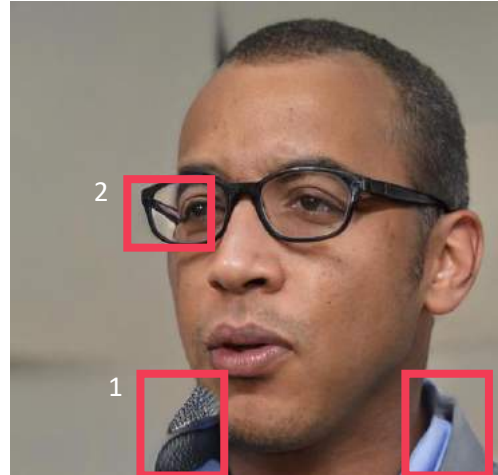
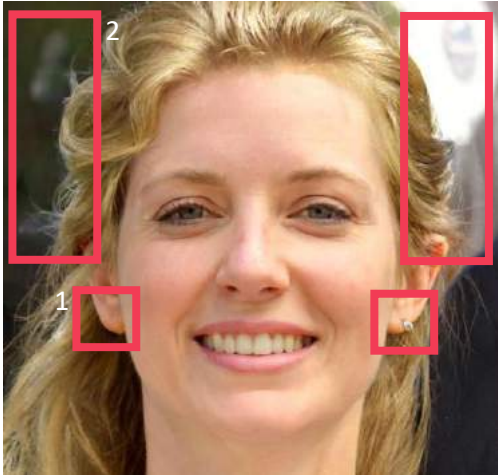

3. Strategieën

Welke foto is echt?

Welke foto is echt?

Verifiëren van inhoud en bronnen

← Tweet

 Emmanuel Macron ✓
@EmmanuelMacron
Officiel du gouvernement - France

Our house is burning. Literally. The Amazon rain forest - the lungs which produces 20% of our planet's oxygen - is on fire. It is an international crisis. Members of the G7 Summit, let's discuss this emergency first order in two days! [#ActForTheAmazon](#)

9:15 PM · Aug 22, 2019 · Twitter for iPhone

52.1K Retweets 7,286 Quote Tweets 148.1K Likes

Search Twitter

New to Twitter?
Sign up now to get your own personalized timeline!

[Sign up](#)

Relevant people

 Emmanuel Macron ✓
@EmmanuelMacron [Follow](#)
Officiel du gouvernement - France
Président de la République française.

Trends for you

- Technology · Trending
WhatsApp
10.7M Tweets
- Technology · Trending
Telegram
1.79M Tweets
- Trending in Netherlands
Zuckerberg
1.47M Tweets
- Technology · Trending
#facebookdown
1.37M Tweets
- Trending in Netherlands

Echt? Niet echt?

- Het account was echt
- Maar de foto was van 16 jaar eerder

Foto's checken? Reverse Image Search

GIVE INFORMATION THE CRAAP TEST!

CHECK ITS VALIDITY WITH THESE QUESTIONS.

IS IT CURRENT?

- Was it written recently enough to be accurate?
- Has it been revised or updated?
- Do the links work?

IS IT RELEVANT?

- Does the information relate to your topic or answer your question?
- Who is the intended audience?
- Have you checked other sources to make sure yours is the most relevant to your topic?

IS IT AUTHORITATIVE?

- Who wrote, published, or publicized it?
- What makes the author an expert?
- Are they backed by an institution (such as a university or institute)? If not, are they a primary source?

IS IT ACCURATE?

- Is there supporting evidence?
- Has the information been reviewed by experts or factcheckers?
- Are there spelling or other errors?
- What are other experts saying about it?

WHAT'S THE PURPOSE?

- Why was this information created? Is it to promote something? Sell ads? Drive votes?
- Is the purpose clear?
- What biases can you find? What are others saying about the author or source?
- What is your purpose and bias?

art by Lisa Nowlain

HOE ONTDEK JE NEPNIEUWS

CHECK DE BRON

Klik het artikel weg om de site, mislie en contactgegevens te onderzoeken.

LEES VERDER

Een schandalige kop kan geschreven zijn voor veel clicks. Wat is het hele verhaal?

CHECK DE AUTEUR

Zoek de auteur op. Is hij geloofwaardig? Is hij echt?

GEbruikte BRONNEN?

Klik op die links. Bepaal of die informatie het verhaal ondersteunt.

CHECK DE DATUM

Oud nieuws hoeft niet relevant te zijn voor actuele gebeurtenissen.

IS HET EEN GRAP?

Alk het te bizar klinkt, kan het satire zijn. Onderzoek de website en auteur.

CHECK VOORoorDEEL

Denk na of je eigen overtuiging invloed heeft op je oordeel.

VRAAG DE EXPERTS

Vraag een bibliothecaris of bezoek een fact-checking website.

IS IT REAL?

Start Here

IS IT WELL-MADE?

NO YES

IS IT NEWS OR OPINION?

NEWS OPINION

IS IT BIASED?

YES NO

IS IT SUPPORTED BY FACTS?

YES NO

IS IT OPEN OR SNEAKY?

YES NO

IS IT ENTERTAIN AND/OR RAISE AWARENESS?

YES NO

DEFINITELY SHARE-WORTHY

This is not self-referential. It may not be all accurate and credible, but you will like what it has to say. It is backed up with facts to provide a clear picture of the world. It does not have the usual value of a copy that is not meant to be shared.

MAYBE SHARE-WORTHY

It all depends on how you go to it. These stories can be useful for getting insight into the other side of the street or starting a productive debate, but only if you are aware of the risks. They are not meant to be shared as a source of information.

PROBABLY NOT SHARE-WORTHY

There is no better agenda and that intention. These stories are not meant to be shared. They are meant to be shared. They are meant to be shared. They are meant to be shared. They are meant to be shared.

Find more media literacy resources at Newsweek.org

IF I APPLY SOURCE EVALUATION TOOL

Others we seek information that confirms our own thoughts and feelings towards a topic. This is not research. Research and learning comes from finding sources that speak to the truth of a topic, no matter how uncomfortable it is.

Only by keeping personal biases in check can you begin to vet information for credibility. These steps will help you find sources that are credible and reliable in your research process.

PERSONAL STEPS

- I**dentify emotions attached to topic.
- F**ind unbiased reference sources for proper review of topic.
- I**ntellectual courage to seek authoritative voices on topic that may be outside of the field.

SOURCE STEPS

- A**uthority established. Does the author have education and experience in that field?
- P**urpose/Point of view of source. Does the author have an agenda beyond education or information?
- P**ublisher? Does the publisher have an agenda?
- L**ist of sources (bibliography). Is the evidence sound?
- Y**ear of publication. Does the year of publication effect the information?

Developed by MU Libraries 2015, Kit Phillips, Bryn Roles, and Sabrina Thomas

PHONY VS LEGIT PUBLISHING

STOP

RED FLAGS

- 1. No contact information
- 2. No clear affiliation
- 3. No clear purpose
- 4. No clear audience
- 5. No clear date
- 6. No clear location
- 7. No clear author
- 8. No clear title
- 9. No clear subject
- 10. No clear keywords

GO

GREEN FLAGS

- 1. Clear contact information
- 2. Clear affiliation
- 3. Clear purpose
- 4. Clear audience
- 5. Clear date
- 6. Clear location
- 7. Clear author
- 8. Clear title
- 9. Clear subject
- 10. Clear keywords

Rationale	<ul style="list-style-type: none"> • WHY did the writer publish this research? • For scholarly contribution, sell a concept, fun, etc.
Authority	<ul style="list-style-type: none"> • WHO is the author and WHAT are their credentials? • Does the author work with a reputable organization?
Date	<ul style="list-style-type: none"> • WHEN was the information published? • Is the publication date important to you?
Accuracy	<ul style="list-style-type: none"> • WAS the information reviewed by editors or subject experts before it was published? • Do the citations and reference support the author's claim? • Are the references correctly cited?
Relevance	<ul style="list-style-type: none"> • HOW is the information relevant to your project

HAVE A COW

CREDENTIALS CLAIMS OBJECTIVES WORLDVIEW

S I F T

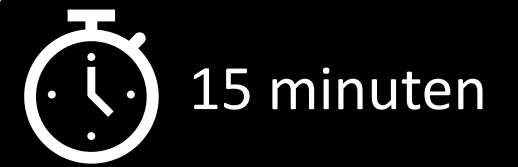
Stop

Investigate the source

Find better coverage

Trace claims, quotes and media to the original context

Opdracht: beoordelen

Jullie worden verdeeld in 3 groepen. Elke groep krijgt een andere type bron. Beantwoord de volgende vragen met jouw groep (in Jamboard):

1. Aan de hand van welke criteria kan je deze bron beoordelen?
2. Prioriteer de criteria op belangrijkheid.

CRAAP-test

Currency (actualiteit): hoe actueel is de informatie?

- Wanneer is de informatie gepubliceerd? 8 maart 2024
- Is de informatie nog gewijzigd of geüpdatet? ja, dezelfde dag
- Is de informatie actueel genoeg voor je onderwerp?

Relevance (relevantie): is de informatie relevant voor je onderwerp?

- Is het antwoord gerelateerd aan je onderwerp, of beantwoordt het een onderzoeksvraag?
- Voor welk publiek is de informatie bedoeld? (bv. algemeen publiek/experts/onderzoekers)

Authority (autoriteit): is de maker een autoriteit op dit onderwerp?

- Wie is de auteur/uitgever/bron/sponsor? Daniël Verlaan
- Wat zeggen andere bronnen over de maker? Wat vind je hierover op internet, wordt de auteur gezien als betrouwbaar, of juist controversieel? Andere bronnen zeggen dat hij expert is over de donkere kanten van het internet
- Waaruit blijkt dat de auteur expert is op dit gebied? Opleidingen op dit vlak (Journalistiek bij UU). En hij krijgt een duimpje van Brenno de Winter (bv. opleiding, achtergrond, verbonden aan bepaalde organisatie)

Accuracy (accuraatheid): is de informatie waar, correct en betrouwbaar?

- Wordt de informatie ondersteund met bewijsmateriaal? Ja, foto's en gesproken gedupeerden. Screenshot van het deepweb
- Wordt er verwezen naar gebruikte bronnen?
- Is de informatie beoordeeld door andere experts (bv. Peer review)? Niet echt, het artikel wordt overgenomen door andere nieuwsmedia, maar niet opnieuw beoordeeld.
- Wordt de informatie bevestigd in andere bronnen?

Niet dat ik kan vinden

Purpose (doel): wat is de reden voor het bestaan van de informatie?

- Wat is het doel van de informatie (bv. informeren, entertainen, overtuigen)?
- Is de auteur duidelijk over het doel van de informatie?
- Berust de informatie op (bewijsbare) feiten, of op opinies?
- Is de informatie objectief en onpartijdig? Of kan deze beïnvloed zijn door politieke, ideologische, culturele, religieuze, institutionele of persoonlijke standpunten?

Groep 1: nieuwsartikel

1. Aan de hand van welke criteria kan je deze bron beoordelen?
2. Prioriteer de criteria op belangrijkheid.

1. Site controleren
2. Auteur
- 3.

Groep 3: artikel van ChatGPT

1. Aan de hand van welke criteria kan je deze bron beoordelen?
2. Prioriteer de criteria op belangrijkheid.

Waar komt het vandaan, wie is de auteur? ChatGPT

Genoemde bronnen zijn deels te achterhalen, maar het is onduidelijk of de output/tekst ook hierop gebaseerd is.

Er staan geen bronverwijzingen in de tekst

De bronvermeldingen zijn niet correct, jaartallen kloppen niet. APA is niet juist weergegeven.

De vraag is of ChatGPT de prompt wel aan kan en volledig weer heeft gegeven.

Wat is het doel: informerend. De tekst en bronnen gaan niet in op WO studenten wat in de prompt is uitgevraagd.

Groep 4: artikel van ChatGPT

1. Aan de hand van welke criteria kan je deze bron beoordelen?
2. Prioriteer de criteria op belangrijkheid.

**Gegeven
bronnen
controleren**

**Onderwerpen/feiten
controleren**

**Eigen kennis
gebruiken om
te toetsen**

**Doel van de
schrijver (tot
op mindere
mate hier)**

**Wat weten we van
de auteurs van de
gebruikte bronnen,
aantal publicaties,
citaties**

**Welke
informatie
komt uit
welke bron**

**Check van
techniek
die is
gebruikt**

**Doel van
de tekst,
bedoeling
auteur**

**Check waar
de bron
vandaan komt**

Groep 5: wetenschappelijk artikel

Bron: <https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:24787737-8f65-4c93-a5a0-4ea951bbcaee>

1. Aan de hand van welke criteria kan je deze bron beoordelen?
2. Prioriteer de criteria op belangrijkheid.

- bestaan de auteurs en in welk vakgebied zijn ze werkzaam?
- Is het tijdschrift waarin het artikel is gepubliceerd betrouwbaar?
- Bestaan de bronnen waarnaar wordt verwezen?
- Klopt de DOI en ORCID?
- Kloppen de contactgegevens van de auteur?
- Hebben de auteurs meer artikelen geschreven en gaan deze over hetzelfde onderwerp?
- Dit artikel is gepubliceerd onder 'transparent peer review policy'

Checken van claims

Check je biases

Overweeg of uw eigen overtuigingen uw oordeel kunnen beïnvloeden.

Beoordeel je bronnen

Klik weg van het verhaal om de site, de missie en de contactgegevens te onderzoeken. De bron zegt veel over de intentie waarmee het nieuws gemaakt is.

Check de auteur

Zoek naar de auteur. Is hij/zij geloofwaardig? Is hij/zij echt? Kennis, competentie, nabijheid, etc.

Is het een satire?

Als het te bizar is, kan het satire zijn. Onderzoek de site en de auteur om zeker te zijn.

Checken van claims

Lees verder

Koppen kunnen bedoeld zijn om clicks te generen. Wat is het hele verhaal?

Check de datum

Het opnieuw plaatsen van oude nieuwsverhalen betekent niet dat ze relevant zijn voor de actualiteit

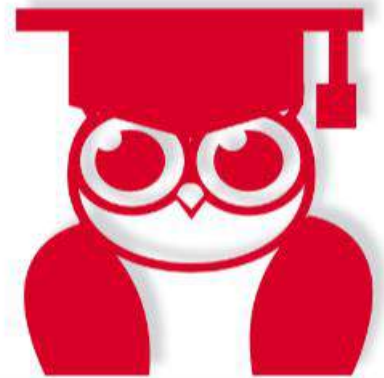
Ondersteunende bronnen

Kijk of de bronnen het verhaal ondersteunen

Vraag of raadpleeg een expert

Dit kan een expert zijn in het beoordelen van informatie en soms een fact checker

Uitgelicht: raadplegen van een expert

- Bibliotheekmedewerkers
- Fact checkers, maar let op het volgende:

(International Fact-Checking Network (IFCN) – Code of principles)

- **Grondigheid:** het aantal bronnen per factcheck, de kwaliteit van de zichtbare bronnen en contact opnemen met de gecontroleerde persoon
- **Onpartijdigheid:** bijv. politieke spectrum fact-checked bronnen, financiering, politieke achtergrond van werknemers
- **Transparantie:** bijvoorbeeld het aantal schriftelijke bronnen, de aanwezigheid van een conclusie en oordeel. Transparant over organisatiestructuur, werkwijze en professionele achtergrond van medewerkers.
- **Systeem:** methodologie fact checken b.v. gemiddeld aantal bronnen dat op feiten wordt gecontroleerd

Dus: “Check ook the fact checker”

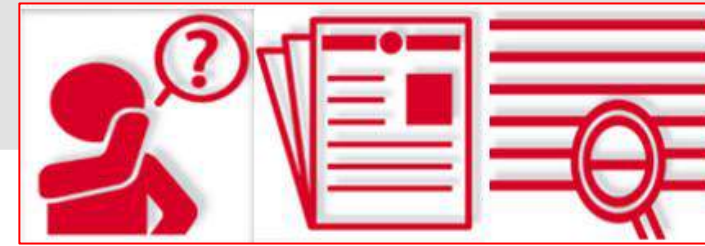
Uitgelicht: 'kritisch lezen / beoordelen'

- **Lateraal lezen:** 'de pagina verlaten', andere bronnen onderzoeken en analyseren wat anderen te zeggen hebben.
- **Verticaal lezen:** 'op de pagina blijven' en de inhoud nauwkeurig onderzoeken om te bepalen of u denkt dat deze betrouwbaar is.
 - > Ondersteunende bronnen
 - > Inhoudsbeoordeling

Dit vereist kritisch denken

Uitgelicht: ‘kritisch lezen / beoordelen’

“ ‘**Kritisch denken**’ betekent dat je informatie niet zonder meer accepteert. Dat je in plaats daarvan zorgvuldig nagaat of er tegen uitspraken of redeneringen iets valt in te brengen.”

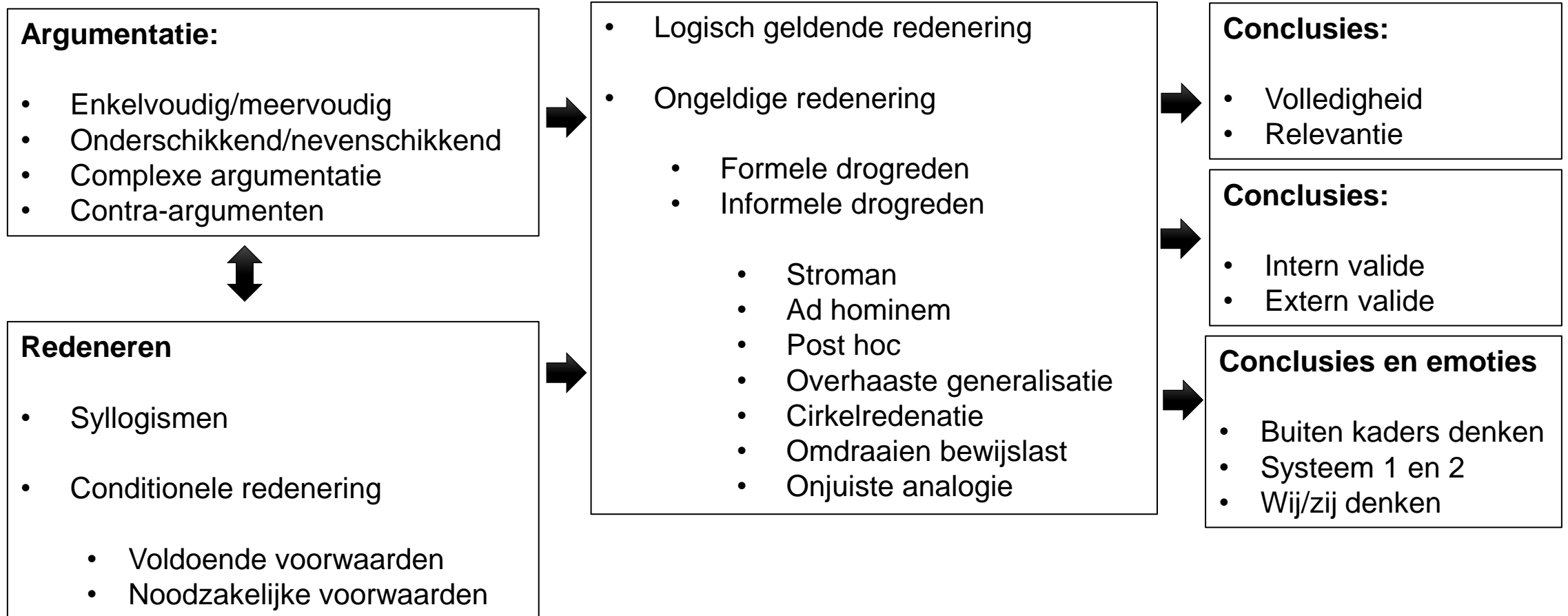
Dit vereist:

- Leesvaardigheid
- Kennis van *) onderzoek - onderzoeksvaardigheid
- Kunnen argumenteren/ redeneren/ concluderen

*) Ter ondersteuning: [Rough guide to spotting bad science](https://www.compoundchem.com/wp-content/uploads/2014/04/A-Rough-Guide-to-Spotting-Bad-Science-20151.pdf)

Checken van claims: argumentatie

1. Bij welke zin(nen) is er sprake van een redenering:

Press **ENTER** to hide correct answer

Quiz: vraag 1

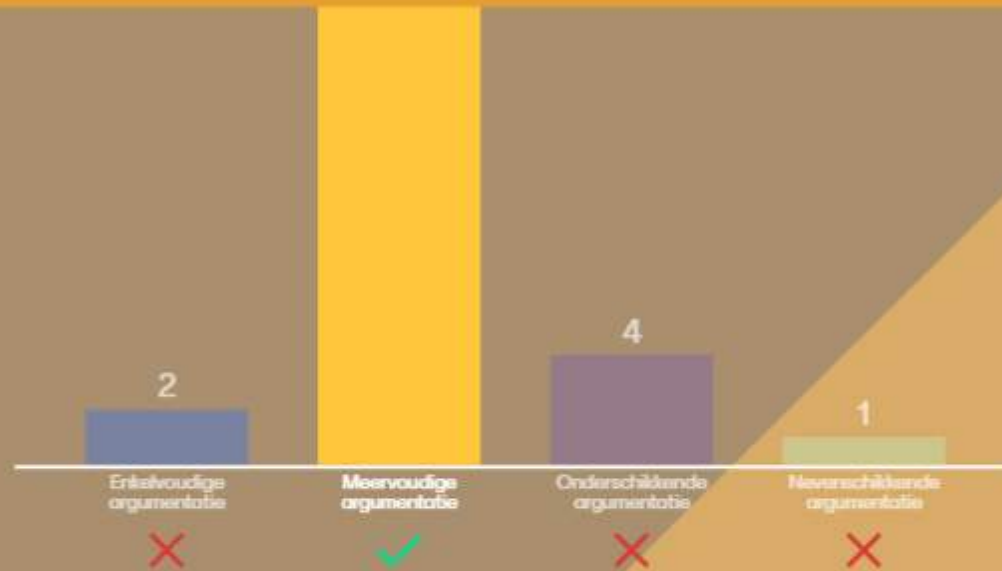
Er is in alle drie de gevallen sprake van een:

1. *Argument*
2. *Conclusie of standpunt.*

2. Van welk soort argumentatie is hier sprake:

"De diagnose deugt niet, want er zijn meefouten gemaakt en er zijn gegevens weggeraakt."

Press **ENTER** to hide correct answer

3

24

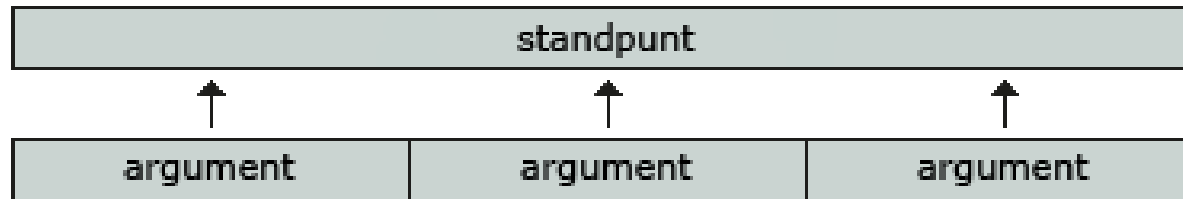

Quiz: vraag 2

Meervoudige argumentatie =

redenering bestaat uit meerdere argumenten die het standpunt verdedigen.

“Die diagnose deugt niet, want er zijn meetfouten gemaakt en er zijn gegevens weggeraakt.”

3. Van welk soort argumentatie is hier sprake:

"Peter hoort twee verkeersboetes te krijgen. Hij is namelijk door rood gereden en hij heeft te hard gereden."

Press **ENTER** to show correct answer

2

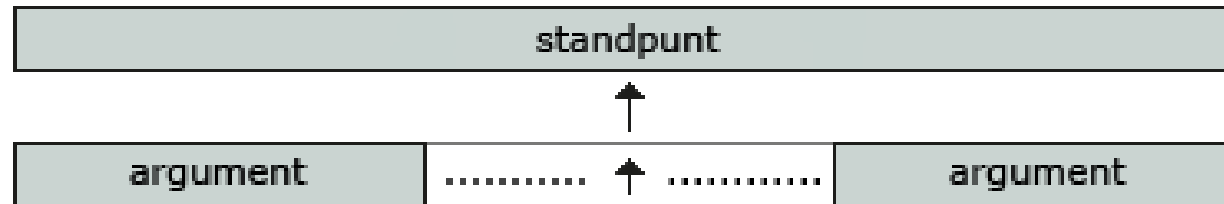
24

Quiz: vraag 3

Nevenschikkende argumentatie = twee deelargumenten vormen samen een argument.

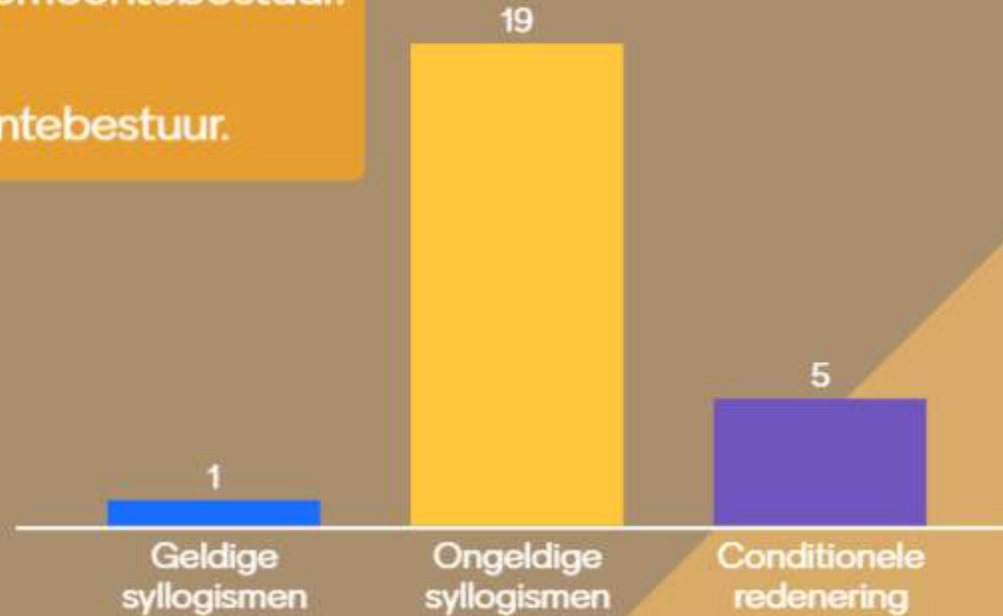
“Peter hoort twee verkeersboetes te krijgen. Hij is namelijk door rood gereden en hij heeft te hard gereden.”

4. Van welk soort redenering is hier sprake?

Sommige steden hebben een gemeentebestuur.
Deventer is een stad.
Dus: Deventer heeft een gemeentebestuur.

Press **ENTER** to show correct answer

3

25

Quiz: vraag 4

Sommige steden hebben een gemeentebestuur.

Deventer is een stad.

Dus: Deventer heeft een gemeentebestuur.

- Kenmerkend voor een **sylogismen** is dat er uitspraken over groepen, klassen, verzamelingen of eigenschappen worden gedaan die gekoppeld worden aan bijzondere gevallen, dus aan één mens, één ding, één volk etc.
- De meeste Sylogismen bestaan uit twee argumenten en een conclusie.

5. Is hier sprake van een geldig argument?

"Lood is slecht voor je denkvermogen, omdat het de neurotransmitters in je hersenen beschadigt."

Quiz: vraag 5

“Lood is slecht voor je denkvermogen, omdat het de neurotransmitters in je hersenen beschadigt.”

Standpunt: Lood is slecht voor je denkvermogen

Argument: Lood beschadigt de neurotransmitters in je hersenen

6. Is hier sprake van een geldig argument?

"Als je gezonde longen hebt, zul je het nooit koud hebben. Simon heeft het nooit koud. Dus hij heeft gezonde longen."

Press **ENTER** to show correct answer

Quiz: vraag 6

“Als je gezonde longen hebt, zul je het nooit koud hebben. Simon heeft het nooit koud. Dus hij heeft gezonde longen.”

Als p, dan q

q

Dus: p

p = gezonde longen hebben

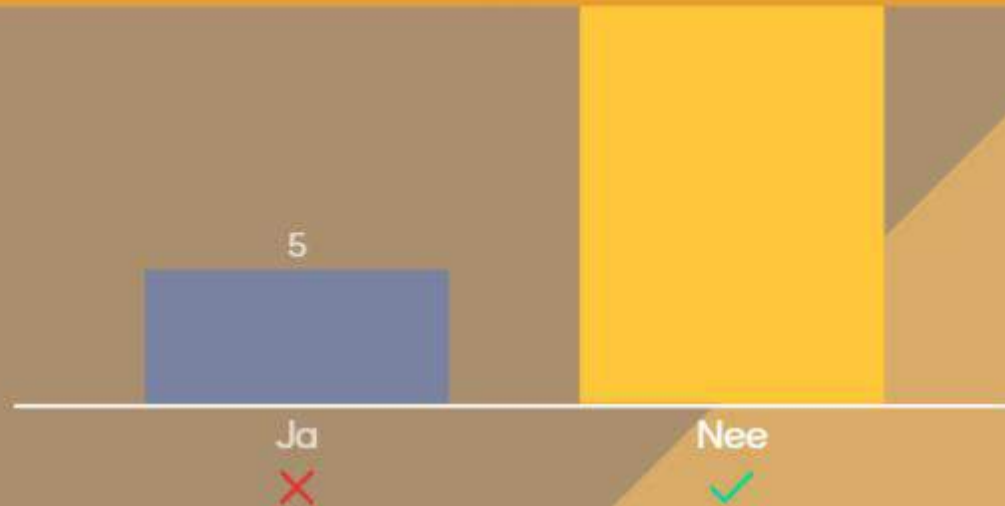
q = nooit koud zijn

→ Ongeldige conditionele redenering

7. Is hier sprake van een geldige redenering?

"Ik vertrouw de uitspraken van wetenschapper x totaal niet, want hij liegt alsof het gedrukt staat"

Press **ENTER** to hide correct answer.

Quiz: vraag 7

“Ik vertrouw de uitspraken van wetenschapper x totaal niet, want hij liegt alsof het gedrukt staat”

Dit is een **cirkelredenering**, in het eerste deel van de zin zeg je min of meer hetzelfde als in het tweede deel

